

afară; o participare activă, angajare a întregului corp, implicare a tuturor simțurilor, atitudine față de învățare; concentrare mai bună a atenției, auto-control, stare de bine.[9]

Referințe bibliografice:

1. Dragu A., Cristea, S. *Psihologie și pedagogie școlară*. Ovidius University Press, Constanța, 2003, pp.28-31.
2. Joița, E. *Educația cognitivă. Fundamente*. Polirom, Iași, 2002.
3. Vrinceanu M., Terzi-Barbaroșie, M., Turchină T. [et al.] Ghid pentru educatori. 1001 idei pentru o educație timpurie de calitate, Tipografia Centrală, Chișinău, 2010
4. Wilmshurst L. Psihopatologia copilului- Fundamente, Editura Polirom, 2007, pp.76
5. Zlate M. *Psihologia mecanismelor cognitive*, Ed. Polirom, Iasi, 1999
6. Standarde de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere până la 7 ani, 2019
7. <http://www.stepbystep.ro> Pedagogie prietenoasă - Abordări în context pandemic
8. <https://mecc.gov.md> GHIDUL cadrelor didactice pentru educație timpurie și preșcolară
9. <https://creeracord.com/tag/invatarea-individualizata/accesat-31.08.2020>

FORMING ECOLOGICAL SKILLS IN A STIMULATING EDUCATIONAL ENVIRONMENT FORMAREA DEPRINDERILOR ECOLOGICE ÎNTR-UN MEDIU EDUCAȚIONAL STIMULATIV

Roxana GAVRILUȚ,
doctorandă UPS „Ion Creangă”, România

CZU: 373.2.033

Summary: Through the activities organized within the ecological education, in and for nature, we want to form children's ecological skills, to educate them in the spirit of love and respect for the environment, guiding them to contribute directly, through their actions, to its beauty, to maintain and protect a healthy and pleasant environment, in which they spend much of their day. Thus, they will learn to value nature and the efforts made to protect it, they will develop the spirit of initiative and responsibility.

Rezumat: Prin activitățile organizate în cadrul educației ecologice, în și pentru natură, dorim să le formăm copiilor deprinderi ecologice, să-i educăm în spiritul dragostei și al respectului față de mediul înconjurător, îndrumându-i să contribuie direct, prin acțiunile lor, la înfrumusețarea acestuia, la păstrarea și protejarea unui mediu sănătos și plăcut, în care-și petrec o mare parte din timpul unei zile. Astfel, vor învăța să prețuiască natura și eforturile depuse pentru protejarea ei, li se va dezvolta spiritul de inițiativă și cel al răspunderii.

Key words: ecological habits, educational environment, childhood, education, ecology.

Cuvinte-cheie: deprinderi ecologice, mediu educațional, copilărie, educație, ecologie.

Tot ceea ce n-avem de la naștere și de care avem nevoie când suntem mari, ne este dat prin educație. Această educație ne vine de la natură, de la oameni sau de la lucruri. – Jean Jacques Rousseau

În perioada actuală, în multe țări ale lumii, educația pentru protecția mediului, a devenit o nouă dimensiune a curriculumului, cu scopul de a iniția și promova o atitudine responsabilă față de mediu, de a-i face pe copii să conștientizeze pericolele unei degradări accentuate a mediului. Protecția mediului înconjurător a devenit un obiectiv major al lumii contemporane. De aceea omenirea caută soluții pentru prevenirea poluării mediului de viață și crearea unui mediu echilibrat și propice vieții.

Astfel putem afirma că, majoritatea copiilor trebuie să învețe și să respecte legile naturii, ajutați fiind să descifreze și să-și însușească ABC-ul ecologiei, să înțeleagă că mediul trebuie protejat, iar natura trebuie ocrotită. Copiii trebuie învățați să mențină curățenia și să îngrijească frumusețile naturii oriunde s-ar afla, astfel contribuind la refacerea ei, să înțeleagă că ocrotind natura se ocrotesc pe ei înșiși.

Poate unii își pun întrebarea: „De ce este obligatoriu ca educația ecologică să înceapă de timpuriu, încă de la vârsta preșcolară?”. Pentru că aceasta este vârsta la care începe formarea viitorului cetățean al planetei, din toate punctele de vedere. Pe de altă parte, este evident că nu trebuie să uităm de valoarea, pentru formarea viitorului individ uman, a celor „7 ani de acasă”, prin care unui copil i se transmit normele elementare de comportament, care constituie fundamentul acțiunilor unui cetățean preocupat de mediul în care trăiește. Deci, școlii îi revine rolul important în educarea copiilor pentru păstrarea echilibrului ecologic.

Încă de la grădiniță copiii sunt familiarizați cu noțiunile de ecologie, sunt încurajați să ia parte la experimente în aer liber cum ar fi: grădinarit, excursii în natură sau acțiuni de recuperare a zonelor deteriorate. Este bine să extindem aceste experiențe, care pot fi organizate mai aproape sau mai departe de grădiniță, într-un mediu stimulat și pot avea atât caracter educațional cât și recreativ. La copiii de vârstă preșcolară, educația ecologică se poate realiza mai mult la nivelul formării deprinderilor și al trăirilor afective.

Trebuie să ne gândim că această strategie se poate axa în mod special pe valențe formative mai accentuate, construite adecvat capacităților specifice vârstei și ritmului de dezvoltare al fiecărui copil, nevoilor și intereselor sale. De aceea, cunoașterea mediului și a problemelor sale, la această vârstă trebuie să îmbrace aspecte practice și să provoace trăiri emoționale. Ori de câte ori este posibil trebuie să punem copiii în situația de a acționa, de a reacționa, de a manifesta atitudini, de a forma deprinderi ecologice. Unele atitudini pozitive față de mediu ce pot fi formate și repetate la această vârstă, includ acțiuni precum oprirea apei, a luminii atunci când nu ne este necesară folosirea ei și cunoașterea faptului că hârtia trebuie reciclată.

Cunoscând natura și descifrându-i tainele sub îndrumarea educatoarei copiii vor înțelege importanța acesteia și necesitatea de a o păstra sănătoasă pentru ei și pentru generațiile viitoare. În acest sens printr-o serie de activități desfășurate la grupă, pot fi aduse în atenția copiilor probleme legate de efectele impactului omului asupra naturii, pentru ca aceștia să înțeleagă pericolele ce amenință planeta. Se are în vedere realizarea unor obiective majore:

- dezvoltarea interesului și curiozității față de orizontul înconjurător;
- trezirea curiozității și interesului pentru natură prin activități ecologice;
- dezvoltarea unui comportament adecvat în natură, evaluând corespunzător urmările posibile ale faptei lor;
- înțelegerea conexiunilor din natură și a faptului că distrugerea acestora ar avea urmări negative pentru om;
- formarea unei atitudini adecvate față de relațiile omului cu natura;
- formarea capacității de a simți și înțelege factorii poluanți și efectele lor în natură;
- dezvoltarea unor abilități de predicție (ce s-ar întâmpla dacă...?);
- dezvoltarea capacității de investigare a mediului înconjurător în vederea formării conștiinței ecologice a copiilor.

Pentru a conștientiza mai bine necesitatea protecției mediului, a ocrotirii vieții în cele mai variate forme ale sale, se pot organiza o serie de acțiuni cu copiii:

- Observări spontane, observări pe termen lung;

- Plimbări, excursii, vizite în colaborare cu centru pentru protecția mediului;
- Lecturarea unor texte inspirate de fauna și flora noastră;
- Vizionarea unor emisiuni TV pe teme de educație ecologică;
- Formarea de cercuri ecologice: „Eco-piticii”, „Să iubim pământul și natura”, „Ocrotim viața”.
- Formarea comportamentului ecologic la preșcolari în cadrul activităților desfășurate în grădiniță se poate realiza folosind diferite mijloace prevăzute de curriculum:
- Lectură după imagini, convorbiri, lectura educatoarei;
- Jocuri didactice, povestiri, scenete;
- Proiect de diafilme;
- Parada costumelor ecologice.

Formarea deprinderilor ecologice, de îngrijire și protejare a plantelor și animalelor se realizează prin participarea directă a copiilor la acțiuni practice de îngrijire a acestora. Un rol foarte important în întâmpinarea nevoilor copiilor de a se juca, a comunica, de formare a multor deprinderi, îl are spațiul de învățare (sala de grupă, terenul de joacă),

Astfel, copiii sunt antrenați în acțiuni practice de îngrijire a plantelor de la colțul viu, care poate fi amenajat de către educatoare în sala de grupă. Grupa de copii poate fi împărțită în subgrupe având fiecare sarcini precise. Fiecare subgrupă, prin rotație poate uda plantele (cele cu frunze mici) au nevoie de mai multă lumină și pot fi așezate mai aproape de fereastră. Udând plantele copiii observă, că iarna au nevoie de mai puțină apă și se udă la intervale mai mari de timp, iar în anotimpul călduros se udă în fiecare dimineață. Copiii pot șterge praful de pe frunze pentru ca acestea să poată respira, pot curăța frunzele uscate și periodic, cu bețișoare, pot afina pământul pentru ca apa să pătrundă mai ușor la rădăcină. După un timp copiii descoperă că unele plante au crescut mari și ghivecele au devenit neîncăpătoare. Se poate constata o disponibilitate a copiilor pentru cunoaștere. Aceștia manifestă interes pentru acțiune, pun întrebări, observă, își exprimă impresiile, sunt dornici să participe activ la acțiune, sunt mândri că pot fi de folos, sunt responsabili, lucrează cu grijă să nu rănescă plantele., deci un mediu educațional stimulat este de un real folos la formarea deprinderilor ecologice.

La colțul ecologic mai poate fi amenajat un acvariu cu pești. Copiii au mare grijă să hrănească peștii, să ajute să le fie schimbată apa, să fie supravegheată instalația de aerisire. Se poate constata astfel o atitudine pozitivă a mării majorității a copiilor față de mediul natural, empatie față de prietenii lor necuvântători de care au zilnic atât de multă grijă.

Pentru desfășurarea acțiunilor ecologice este necesar să se creeze un cadru ambiental specific. În interioare și exterioare estetizate, educatoarea trebuie să manifeste interes pentru înființarea unor colțurii vii, spații ecologice, curte ecologică, bibliotecă sau rafturi cu conținutul ecologic, coșuri și truse ecologice, ecusoane, etc... Pentru eficientizarea activității, educatoarea și copiii au nevoie de mijloace și materiale adecvate. În vederea unei bune pregătiri a educatoarei pentru desfășurarea de activității de ecologie aceasta dispune de o serie de resurse: materiale informative (atlase, reviste, albume, filme didactice, culegeri de texte literare și științifice, etc.).

Copiii pot dispune de asemenea de o serie de mijloace de învățământ: DVD cu conținut ecologic (lanț trofic, procesul de evoluție a unor plante, animale, etc.) , filme didactice, seturi de planșe, albume, pliante, truse ecologice, mulaje, păsări și animale împăiate, diagrame, etc., în funcție de tematica propusă, de posibilitățile și condițiile concrete. Prin activitatea lor, alături de mijloacele și materialele de care trebuie să dispună, copiii pot crea alte mijloace: trusa ecologică care conține unelte în miniatură (greblă, sapă, stropitoare, mănuși și șorțulețe ecologice), coșuri

ecologice de interior, costume ecologice din materiale refolosibile, colecții de semințe, colecții de materiale refolosibile, ierbare, insectare, colivii cu păsări, ghivece de pământ, etc.

Obiectivele urmărite în aceste activități ecologice vizează cunoștințe, deprinderi, comportamente, atitudini accesibile și diferențiate:

- crearea unui climat favorabil desfășurării eficiente a tematicii propuse;
- formarea unor comportamente ecologice prin cultivarea dragostei pentru natură prin ocrotirea și conservarea mediului înconjurător;
- formarea unor deprinderi practice de a proteja și întreține natura;
- cunoașterea echilibrului ecologic din diverse medii și a consecințelor distrugerii acestuia de către noi;
- formarea conduitei ecologice a copiilor prin îmbogățirea orizontului de cunoaștere, priceperi și deprinderi ecologice.

Există multe metode prin care copiii pot învăța ori exersa concepte sau deprinderi.

Printre ele se numără și folosirea imaginilor și a altor mijloace vizuale care sprijină și înlesnesc contactul copilului cu realitatea. De aceea, tot ce se constituie în mediu educațional activ în sala de grupă (imagistic vorbind) trebuie trecut printr-un filtru sever al specialistului, în acest caz educatoarea. În concluzie, educatoarea va acorda o atenție deosebită:

- modului în care decorează sala de grupă, urmărind ca fiecare obiect, fiecare imagine să transmită ceva copilului sau să-l pună în situația de a cerceta, de a face predicții în legătură cu o temă de interes. O aglomerare de materiale, fără nici un mesaj legat de interesul de moment al copilului, va crea disconfort și agitație în sufletul lui și o situație conflictuală în clasă, între copii sau chiar între copii și educatoare
- dotării bibliotecii și a altor zone din clasă cu materiale adecvate vârstei și obiectivelor propuse.

Cărțile, ziarele, revistele, jocurile cu imagini și imaginile pe care copiii le vor găsi aici îi vor ajuta să descopere diferențele de detaliu dintre anumite obiecte și să selecteze caracteristicile acestora.

În grădiniță copilul învață să exploreze lumea înconjurătoare, să o analizeze, să pună întrebări, să facă predicții, să-și exprime opinii și stări sufletești și să inițieze acțiuni. Jocurile și activitățile, strategiile didactice folosite trebuie să fie flexibile, să-i ajute pe copii să dobândească cunoștințe, deprinderi și competențe noi necesare în rezolvarea problemelor cu care vin în contact în procesul de cunoaștere a mediului înconjurător. Fiecare grădiniță trebuie să fie pentru copii un spațiu dorit, cu activități care să-i implice, să le ofere posibilitatea de a se dezvolta global, într-o atmosferă deschisă, stimulatoare.

Protejarea planetei Pământ, casa noastră, a tuturor, este o problemă care trebuie să-i intereseze nu doar pe ecologiști, ci pe toată lumea. Noi, dascălii, trebuie să punem un mare accent pe educația ecologică a celor mici, pentru a ne bucura împreună, pe timp îndelungat de albastrul curat al cerului, de limpezimea apelor, de florile câmpului și de frunzele verzi. Una dintre cele mai mari șanse de a construi o conștiință ecologică este implicarea la maximum a învățământului în promovarea problemelor de mediu. Natura, studiată cu dragoste, cu pasiune, poate deveni centrul de interes al tuturor disciplinelor școlare, precum și al multora dintre activitățile extracurriculare.

La intrarea în școală copiii au o serie de reprezentări despre mediul natural, social și familial în care trăiesc. Grădinița și școala sunt chemate să determine nu numai sentimente de admirație față de frumusețile naturii, ci și convingeri și deprinderi de protejare a mediului înconjurător.

Putem concluziona că un program de formare a deprinderilor ecologice și de protecție a mediului începând de la vârste timpurii își poate aduce contribuția la o educație prin și pentru valori, care poate dobândi forme concrete de realizare, la diferite nivele de școlaritate, livrând conținuturi informaționale în modalitate transdisciplinară, în context formal sau nonformal.

Referințe bibliografice:

1. Andon, Constantin, și alții, Teoria și metodologia familiarizării preșcolarilor cu natura. Chișinău : Univ.Ped. de Stat "Ion Creanga", 2014
2. Botnariuc, Nicolae și Vădineanu, Angheluță, Ecologie. București : Editura Didactică și pedagogică, 1982;
3. Burcu, Aurelian și Burcu, Alexandru, Educația ecologică, dezvoltarea durabilă și calitatea vieții. Cluj-Napoca: Editura Mega, 2005
4. Geamăna, Nicoleta-Adriana, Educație ecologică – îndrumar pentru activitatea în grădiniță și la clasa pregătitoare. București : Arlequin, 2013.
5. Piaget, Jean, Judecata morală la copil. [trad.] Dan Răutu. Chișinău : Editura: Cartier, 2012.

CREATING AN EFFICIENT WORKING ENVIRONMENT FOR THE SUCCESSFUL PERFORMANCE OF AN INTEGRATED ACTIVITY CREAREA UNUI MEDIU DE LUCRU EFICIENT PENTRU DESFĂȘURAREA CU SUCCES A UNEI ACTIVITĂȚI INTEGRATE

Nicoleta Alexandra UNGUREANU,
drd. UPS „I. Creangă” din Chișinău

CZU: 373.2.02

Summary: Through this article we aim to show the advantages of integrated activities in preschool education, while demonstrating that this didactic approach is one that resonates with the characteristics of contemporary society, a society in a continuous process of change and adaptation to new technological, climatic, biological, etc. realities. We will do this by showing at a theoretical level what “integrated activities” mean, what is the purpose of this teaching approach and how those activities can be applied in the classroom.

Rezumat: Prin acest articol ne propunem să arătăm avantajele activităților integrate în învățământul preșcolar, demonstrând totodată că această abordare didactică este una care rezonază cu caracteristicile societății contemporane, societate aflată într-un continuu proces de schimbare și adaptare la noile realități tehnologice, climatice, biologice, etc. Vom face asta arătând la nivel teoretic ce înseamnă „activități integrate”, care este scopul acestei abordări didactice și cum pot fi aplicate la clasă activitățile respective.

Key words: education, integrated activities, preschool education, educators.

Cuvinte-cheie: educație, activități integrate, învățământ preșcolar, educatori.

Sensuri și definiții ale activităților integrate

Pentru o mai bună înțelegere a demersului nostru, considerăm ca oportună pentru prezentul articol o explicație a conceptului de „activitate integrată” așa cum este ea înțeleasă și prezentată în literatura de specialitate.

Astfel, „prin activitate integrată înțelegem un demers global, în care granițele dintre categoriile de activități dispar, activitatea desfășurându-se după un scenariu unitar, în scopul investigării unei teme. Demers concertat, coerent, care nu se desfășoară fiindcă se cere, ci pentru că asigură un plus în educarea și instruirea copiilor. Aceste activități ample, care reunesc conținuturi din științe și domenii diferite înlesnesc copilului procesul înțelegerii, însușirii și aplicării